

چگونه روزہ بگیریم؟

محمد حسینی شیرازی

ترجمہ علی کاظمی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چگونه روزه بگیریم؟

نویسنده:

آیت الله العظمی سید محمد شیرازی (ره)

ناشر چاپی:

موسسه الارسول اکرم (ص)

فهرست

۵	فهرست
۶	چگونه روزه بگیریم؟
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه مؤلف
۶	ثابت شدن اول ماه
۷	شرائط واجب شدن روزه
۷	شرائط صحت روزه
۷	مسائلی چند
۷	چیزهایی که روزه را باطل می‌کند
۸	ملحقات مفطرات
۸	نیت
۹	اقسام روزه
۹	قضاء و كفاره
۹	چیزهایی که قضاء و كفاره دارد
۹	چیزهایی که فقط قضاء دارد
۹	کارهایی که برای روزه دار مکروه است
۱۰	احکام مسافر
۱۰	كفاره و تأديب
۱۰	مسائلی چند
۱۱	اعتكاف
۱۱	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

چگونه روزه بگیریم؟

مشخصات کتاب

سرشناسه : شیرازی محمد

عنوان و نام پدیدآور : چگونه روزه بگیریم؟! / نوشته محمد شیرازی ترجمه علی کاظمی مشخصات نشر : قم

مشخصات ظاهری : ۳۰ صص مصور، جدول وضعیت فهرست نویسی : فهرست نویسی قبلی شماره کتابشناسی ملی : ۴۸۰۳۵

مقدمه مؤلف

مقدمه مؤلف : بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على محمد و آله الطاهرين. گذشته‌ها که مردم مسلمان همگی روزه می‌گرفتند، به برکت روزه ماه مبارک رمضان و انجام دیگر وظائف دینی از سلامتی و مزاجی سالمتر برخوردار بودند. در آن دورانها در ماه رمضان هرچه در کوچه‌ها و خیابانها قدم می‌زدی یک مورد هم نمی‌یافتی که آشکارا روزه خواری شود، حتی مسافری و مسافرخانه‌ها رعایت احترام ماه مبارک رمضان را داشتند. در منازل که اهل خانه‌ها روزه دار، و شبها را به عبادت می‌گذراندند، قرآن می‌خواندند، به ادعیه و اذکار می‌پرداختند، و گاهی نمازها را به هم می‌پیوستند. یکنوع توجه به درگاه الهی، ریاضت نفس، تهذیب روح، تقویت اجتماع، و نظافت دستگاہهای بدن، اینها و صدها خاصیت دیگر، همه در اثر روزه و از فوائد روزه ماه مبارک رمضان است. ولی متأسفانه از آن هنگام که کفار و اجانب وارد بلاد اسلامی شدند اوضاع دگرگون شد: از آن پس، دیگر چه بسیار روزه خواران بدون عذر دیده شده، چه بسیار قهوه‌خانه‌ها که با عذر و بی‌عذر حرمت ماه مبارک رمضان را شکستند؟ و چه بسیار رواج یافت جلوه‌های بی‌دینی که مخالف شئون ماه مبارک رمضان است، و این بی‌حرمتیها و تظاهر نامشروع در سرتاسر ممالک اسلامی سایه انداخت. به دنبال این تجاوزات و پرده دریاها بود که عقب افتادگی و انحطاط مسلمین شروع شد، بیماریهای گوناگون، تفرقه پراکندگی و در کنج عزلت و فقر افتادن. اینها نمونه‌هایی بود از نتایج پیروی کفار و رهاساختن شعائر و دستورات حیات بخش اسلامی. آیا وقت آن نرسیده که به سوی اسلام و احکام آن باز گردیم؟ تا ببینیم آیا گم کرده خود را باز خواهیم یافت یا نه؟ این جزوه چهارمین شماره از (سلسله فرائض اسلامی) است، که در آن احکام روزه ماه مبارک رمضان به طرز ساده و مختصر، بیان شده است تا نوجوانان عزیز ما از آن استفاده کنند، و مقداری بیشتر با معارف اسلامی آشنا شوند. خداوند همگان را یاری فرموده، توفیق عطا نماید که موجبات رضایتش را فراهم سازیم. کربلاء المقدسه - رمضان ۱۳۸۰ هـ محمد بن المهدي

ثابت شدن اول ماه

ثابت شدن اول ماه : اول ماه رمضان و ماه شوال و تمامی ماهها با یکی از این راهها ثابت می‌شود: ۱- انسان خودش ماه را ببیند، هرچند که دیگری آنرا ندیده باشد. ۲- در میان مردم شهرت پیدا شود که ماه دیده شده است. بدین ترتیب که دسته‌ای از مردم بگویند: ماه را دیده‌ایم، و بدانیم که اینها دروغ نمی‌گویند. ۳- از ماه شعبان سی روز تمام گذشته باشد. ۴- دو مرد عادل گواهی بدهند که ماه را دیده‌اند. ۵- حاکم شرعی که مجتهد و عادل و دارای شرائط تقلید است حکم کند که اول ماه است. گفتار منجمین اعتبار شرعی ندارد. بلند و کوتاه بودن ماه اعتبار ندارد. چگونگی هلال ماه از نظر بزرگی و کوچکی حجم و باریک و ضخیم بودن آن اعتبار ندارد. و نیز به سرعت پنهان شدن یا دیر پنهان شدن هم اعتبار ندارد. و نیز ظاهر شدن ماه پیش از غروب یا بعد از غروب

در شب نیمه ماه رمضان و نشانه‌های دیگری مانند آن برای ثابت شدن اول ماه اعتبار ندارد. به اعتبار دوری افقها ممکن است اول ماه در ممالک و شهرهایی مختلف باشد، بنا بر این، امکان دارد هلال ماه رمضان پیش از عراق (و ایران) در حجاز دیده شود، یا اینکه در عراق پیش از ایران دیده شود، روی این حساب هر افقی دارای حکمی مخصوص به خود است.

شرائط واجب شدن روزه

شرائط واجب شدن روزه: روزه، یعنی: خودداری نمودن از طلوع صبح تا مغرب شرعی برای خدا از چیزهایی که روزه را باطل می‌کند، که در فصل خود بیان می‌شود. روزه گرفتن ماه مبارک رمضان در هر سالی واجب است، واجب شدن روزه بر انسان دارای شرائطی است به قرار ذیل: ۱- بالغ بودن. ۲- عاقل بودن. ۳- در حال حیض و نفاس نبودن - برای زنان - ۴- نداشتن مرضی که روزه گرفتن برای آن زیان دارد. ۵- در سفری که موجب شکسته شدن نماز است نباشد. ۶- بیهوش نباشد.

شرائط صحت روزه

شرائط صحت روزه: شرائط صحت روزه چند چیز است: ۱- عاقل بودن. ۲- زنان در حال حیض و نفاس نباشند. ۳- مرضی که روزه برایش زیان دارد نداشته باشند. ۴- در سفر شرعی نباشد. ۵- بیهوش نباشد. ۶- ایمان داشته باشد. ۷- زمان روزه، عید فطر و عید قربان نباشد. ۸- غسل نمودن از جنابت و استحاضه، و پس از تمام شدن دوران حیض و نفاس، زنان غسل حیض و نفاس هم کرده باشند. ۹- اجازه شوهر برای زنش، و اجازه پدر و مادر برای فرزند در روزه‌های مستحبی. ۱۰- نداشتن قضای روزه واجب (پسر بزرگتر که قضای روزه پدر بر او واجب است، می‌تواند روزه مستحبی بگیرد). ۱۱- روزه را برای خدا بگیرد.

مسائلی چند

مسائلی چند: ۱- زنان اگر پیش از غروب آفتاب - ولو یک لحظه - خون حیض یا نفاس ببینند، با دیدن خون روزه را افطار می‌کنند. ۲- زنان و مردان پیر در صورتی که نتوانند روزه بگیرند، یا برای آنان خیلی سخت باشد، روزه را می‌خورند، و به جای هر روزه ده سیر گندم که نزدیک (سه ربع کیلو) است فدیة به فقیر می‌دهند. ۳- افرادی که مرض عطش دارند، بطوری که نمی‌توانند از آب خوردن خودداری کنند، به جای هر روزی ده سیر گندم به فقیر شرعی فدیة می‌دهند، و اگر در بین سال بیماریش خوب شد قضای روزه‌هایی را که خورده است بجا می‌آورد. ۴- زنی که آبستن است و زایمانش نزدیک شده است، در صورتی که برای خودش یا بچه‌اش از روزه گرفتن بترسد، روزه‌اش را می‌خورد، و به جای هر روزی یک چارک گندم به فقیر می‌دهد، و تا پیش از ماه رمضان آینده اگر عذرش برطرف شد روزه‌هایی را که خورده است قضای آن را بجا می‌آورد. ۵- زن بچه شیر دهی که شیرش کم است، در صورتی که برای سلامتی خودش بترسد، یا برای سلامتی فرزندش ترس داشته باشد، افطار می‌کند، و به جای هر روزی یک مد گندم فدیة می‌دهد، و بعد از تمام شدن ماه مبارک رمضان هر وقت که عذرش برطرف شد در آن سال هر چند روز را که خورده است قضا بجا می‌آورد. ۶- اگر انسان در سفر در اثر نداشتن مسئله، روزه بگیرد، روزه‌اش صحیح است، و گرفتن قضای آن بعد از ماه رمضان، لازم نمی‌باشد.

چیزهایی که روزه را باطل می‌کند

چیزهایی که روزه را باطل می‌کند: مفطرات روزه ده چیز است: ۱- خوردن. ۲- آشامیدن. ۳- نزدیکی کردن با همسر. ۴- استمناء، یعنی: با خود کاری کند که از او منی خارج شود. ۵- باقی ماندن بر جنابت و حیض و نفاس تا طلوع صبح (عمدا). ۶- اماله کردن با

چیز مایع. ۷- رساندن گرد و غبار غلیظ به حلق. ۸- قی کردن عمدی. ۹- دروغ بستن به خدا و رسول و یا یکی از امامان (علیهم‌السلام). ۱۰- فرو بردن تمام سر در آب.

ملحقات مفطرات

ملحقات مفطرات: چند مطلب مربوط به مفطرات است: ۱- در اینکه خوردن و آشامیدن روزه را باطل می‌کند، فرقی در کم و زیاد آن نیست، چه یک دانه گندم بخورد، یا یک قطره آب بنوشد، یا خود را سیر کند. ۲- اگر با اختیار و عمد ریزه‌های غذا را که لابلائی دندانها بخورد، یا خود را سیر کند. ۳- اگر با اختیار و عمد ریزه‌های غذا را که لابلائی دندانهاش بوده است، بخورد، روزه‌اش باطل می‌شود. ۴- فرو بردن آب دهان هرچند که زیاد هم باشد، روزه را باطل نمی‌کند. ۵- روزه دار باید از فرو بردن اخلاط سینه احتیاط کند. ۶- برای روزه‌دار مضمضه و استنشاق یعنی: (گرداندن آب در دهان و بینی) اشکال ندارد، البته باید کاملاً مواظب باشد که آب از گلویش پائین نرود. ۷- تزریق آمپولهایی که جنبه غذایی ندارند، و داخل رگ زده نمی‌شود اشکالی ندارد. (البته این مسئله اختلافی است). ۸- نزدیکی کردن - با دخول - موجب باطل شدن روزه هر دو طرف: فاعل و مفعول می‌شود. هرچند مفعول هم مذکر باشد - چه منی خارج شده باشد یا نه. ۹- برای شخص روزه‌دار شوخی کردن و بوسه و لمس همسرش کراهت دارد. ۱۰- شیطانی شدن در حال خواب، در روزه ماه مبارک رمضان روزه را باطل نمی‌کند، پس از خواب دیدن بول کرده غسل می‌نماید. ۱۱- برای کسی که در شب ماه رمضان جنب شده است، اگر بداند که طبق عادت پیش از اذان صبح برای غسل بیدار نخواهد شد، خوابیدن جائز نمی‌باشد. ۱۲- در شب ماه رمضان اگر انسان وقت غسل کردن نداشته باشد نمی‌تواند خود را جنب کند. ۱۳- اگر انسان شب در خواب شیطانی شد، یا در بیداری با همسرش نزدیکی کرد و دسترسی به غسل کردن نداشت، می‌تواند به جای غسل تیمم کند، و روزه‌اش صحیح است. ۱۴- دود سیگار و سایر انواع دخانیات در حکم گرد و غبار غلیظ است، و فرو بردن هر دودی از گلو سبب باطل شدن روزه است. ۱۵- هرگاه از روی ناچاری قی کرد، بایستی باقیمانده آن را که وارد فضای دهان شده است بیرون بریزد. ۱۶- اگر انسان فراموش کرد که روزه است و مقداری غذا خورد، یا چیزی نوشید روزه‌اش باطل نمی‌شود، ولی هر وقت که یادش افتاد باید باقیمانده غذا و چیزهایی که در دهانش هست بیرون بریزد. ۱۷- اگر در ماه رمضان عمدتاً روزه خود را باطل کرد، گرچه روزه‌اش باطل شده است، ولی بر او واجب است تا مغرب از انجام کارهایی که روزه را باطل می‌کند خودداری نماید.

نیت

۱- در روزه نیت یکی از واجبات است. ۲- قبل از طلوع صبح ماه مبارک رمضان، انسان باید نیت کند که: (فردا روزه می‌گیرم قربه‌الی‌الله). ۳- اگر شب ندانست که فردا جزء ماه رمضان است، ولی پیش از ظهر برایش معلوم شد که امروز جزء ماه رمضان است، همان وقت نیت روزه می‌کند. ۴- در روزه مستحبی وقت نیت تا قبل از غروب امتداد دارد، ولی به شرط آنکه تا آن وقت که نیت می‌کند کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده باشد. ۵- اگر ندانست که فردا آخر ماه شعبان است یا اول ماه رمضان، نیت آخر شعبان می‌کند، یا نیت روزه دیگری را می‌نماید، هرگاه بعداً معلوم شد که آن روز اول ماه رمضان بوده است، همان روزه‌ای که گرفته است کفایت می‌کند، و نیازی به گرفتن قضا نیست. ۶- در روز ماه مبارک رمضان نباید قصد بجا آوردن کارهایی که روزه را باطل می‌کند بنماید، و اگر قصد کرد روزه‌اش باطل می‌شود، هرچند که آن عمل را انجام نداده باشد، ولی بر او واجب است تا غروب کاری که روزه را باطل می‌کند انجام ندهد.

اقسام روزه

اقسام روزه: روزه بر چهار قسم است: اول - روزه واجب، مانند روزه ماه رمضان. دوم - روزه حرام، مانند: روزه روز عید فطر و روز عید قربان. سوم - روزه مستحب، مانند: روزه روز غدیر، و روزه روز مبعث. چهارم - روزه مکروه، مانند: روزه روز عاشورا.

قضاء و کفاره

قضاء و کفاره: هرگاه انسان یکی از چیزهایی که روزه را باطل می‌کند، انجام دهد، بر او قضاء واجب می‌شود، بدین ترتیب که پس از سپری شدن ماه مبارک رمضان باید به جای آن روزی که روزه‌اش را باطل کرده است یک روز به عنوان قضاء بگیرد، و بیشتر چیزهایی که روزه را باطل می‌کنند موجب کفاره نیز می‌شوند. کفاره یکی از سه چیز است: ۱ - شصت روز پی در پی روزه گرفتن. ۲ - شصت مسکین را سیر کردن. ۳ - یک بنده مؤمن را آزاد کردن. و در صورتی که انسان روزه؟ ماه رمضان را با چیز حرامی باطل کند، مانند آنکه خدای ناخواسته زنا کند، یا شراب بنوشد، یا لواط نماید، بر او کفاره؟ جمع واجب می‌گردد، و کفاره؟ جمع عبارت است از هر سه کفاره‌ای که یاد شد: شصت روز پی در پی روزه بگیرد و شصت فقیر را سیر کند، و یک بنده را آزاد نماید. البته علاوه بر اینها توبه و حدّ شرعی بر او واجب می‌گردد.

چیزهایی که قضاء و کفاره دارد

چیزهایی که قضاء و کفاره دارد: آن دسته از مفطراتی که موجب قضا و کفاره هر دو می‌شود عبارت است از: ۱ - خوردن عمدی. ۲ - نوشیدن عمدی. ۳ - جماع عمدی. ۴ - استمناء عمدی. ۵ - باقیماندن بر جنابت و حیض و نفاس تا اذان صبح عمدا. ۶ - اماله کردن با چیز مایع. ۷ - رساندن گرد و غبار غلیظ به حلق عمدا (احتیاطا). ۸ - قی کردن عمدی - البته در بعضی اختلاف فتوی وجود دارد.

چیزهایی که فقط قضاء دارد

چیزهایی که فقط قضاء دارد: آن قسمت از مفطراتی که تنها موجب قضاء است بدون کفاره عبارتند از: ۱ - عمدا به خدا و رسول خدا و امامان دروغ بستن - و در این اختلاف هست. ۲ - تمام سر را در آب فرو بردن. ۳ - اگر از اول روز قصد روزه نکند. ۴ - قصد بجا آوردن یکی از کارهایی که روزه را باطل می‌کند. ۵ - فراموش نمودن غسل جنابت. ۶ - در صورتی که با همسر خود شوخی کند بدون اینکه قصد جنابت داشته باشد و برخلاف عادت از او منی خارج شود. ۷ - در صورتی که آب در دهان بگرداند، و تصادفا مقداری آب بدون اختیار از گلوش پائین رود، البته در مضمضه که از آداب قبل از وضوء است چنانچه برای وضوی نماز واجب باشد، و بدون اختیار آب از گلو پائین رود موجب قضاء نخواهد شد. ۸ - بجا آوردن بعضی دیگر از مفطرات، مانند آنکه خیال کند هنوز روزه نرفته است و غذا بخورد، یا آنکه گمان کند که مغرب شده است و افطار کند، و بعد خلاف آن ثابت شود.

کارهایی که برای روزه دار مکروه است

کارهایی که برای روزه دار مکروه است: برای روزه‌دار چند عمل کراهت دارد: ۱ - شوخی کردن با همسر و بوسیدن و دست مالیدن به بدن او، برای کسی که با این اعمال هوسش تحریک خواهد شد، البته در جائی که قصد ریختن منی نداشته باشد، و با این اعمال نیز معمولا منی از او خارج نمی‌شود. ۲ - سرمه کشیدن با سرمه‌هایی که مشک در آن وجود دارد، یا با چیزهایی که می‌ترسد وارد حلق گردد. ۳ - خارج ساختن خون از بدن، به وسیله حجامت یا سرنگ بطوری که موجب ضعف گردد. ۴ - حمام رفتن اگر

موجب ضعف شود. ۵- سعوط نمودن با انقیه هائی که وارد بینی می‌کنند. ۶- بوئیدن گل‌های خوشبو، بخصوص نرگس، ولی عطر زدن برای روزه‌دار مستحب است، زیرا طبق حدیث عطر تحفه روزه داران است. ۷- تر نمودن لباس و گذاشتن آن روی بدن. ۸- چشیدن غذا هر چند هم که به حلق نرسد. ۹- نشستن زن در آب. ۱۰- کشیدن دندان مخصوصا اگر خونریزی داشته باشد.

احکام مسافر

احکام مسافر: برای مسافر روزه گرفتن جایز نیست، و تفصیل مسئله، در این چند صورت است: ۱- در صورتی که مسافر پیش از ظهر سفر کند، و پیش از ظهر به وطنش یا محل اقامتش برنگردد، باید روزه آن روز را بخورد. ۲- در صورتی که بعد از ظهر مسافرت کند، باید روزه آن روز خود را تمام کند. ۳- در صورتی که مسافر پیش از ظهر از سفر برگردد، و به خانه یا محل اقامت خود برسد، اگر قبلا در سفر افطار کرده باشد، روزه نیست، و در منزل خود هم می‌تواند بقیه آن روز را غذا بخورد، ولی بعد از ماه رمضان به جای این روزی که خورده است یک روز قضا می‌گیرد، و در صورتی که در سفر کاری که روزه را باطل کند انجام نداده باشد، واجب است روزه را بگیرد و جزء روزه ماه رمضان حساب می‌شود. ۴- در صورتی که مسافر بعد از ظهر از سفر باز گردد، باید روزه را بخورد، و پس از ماه یک روز به جای آن روزه بگیرد. ۵- مسافر در صورتی می‌تواند در سفر روزه را بخورد که شرائط قصر در سفرش تمام باشد، همانگونه که در جزوه نماز یادآوری کرده‌ایم. ۶- در احکام گذشته محل اقامت ده روزه با وطن فرقی ندارد. ۷- پاره‌ای از موارد در سفر هم می‌توان روزه گرفت، همان گونه که در رساله‌های عملیه یادآوری شده است.

کفاره و تأدیب

کفاره و تأدیب: ۱- اگر مرد روزه‌دار همسر روزه دار خود را مجبور به همبستری کند، و روزه را بشکنند بر مرد قضا و کفاره و تعزیر (تنبیه بدنی) واجب می‌شود، و تعزیر آن است که بیست و پنج تازیانه به خاطر شکستن روزه خودش، و بیست و پنج تازیانه هم به خاطر مجبور کردن همسرش به او بزنند. ۲- اگر زن نیز رضایت به جماع داشته باشد، بر او نیز قضا و کفاره و تعزیر واجب می‌شود، و باید بیست و پنج تازیانه به او بزنند. ۳- کفاره که شصت روز روزه است، باید پی در پی گرفته شود، یعنی نمی‌شود میان آنها فاصله‌ای بیفتد. بلکه اگر سی و یک روز آن را پی در پی بگیرد کافی است، و می‌تواند سی روز دیگر را با فاصله بگیرد. ۴- شصت فقیر سیر کردن را برای کفاره، به دو ترتیب می‌توان انجام داد: الف- یا آنکه شصت نفر فقیر را یک وعده سیر می‌کند. ب- یا به هر کدام از آنان ده سیر گندم یا جو یا آرد، یا نان می‌دهد. ۵- در صورتی که در کفاره جمع آزاد کردن بنده فراهم نشد، به جای آن باید استغفار - یعنی توبه - کند.

مسائلی چند

مسائلی چند: ۱- برای اطفالی که بالغ نشده‌اند قضای روزه هائی را که خورده‌اند واجب نیست. ۲- برای دیوانگان، و کسانی که بیهوش شده‌اند، و کافران اصلی، روز هائی که در دوران دیوانگی، بیهوشی، کفر، از آنان فوت شده است قضاء ندارد. ۳- برای این افراد قضای روزه واجب است: الف- کسی که به علت مستی روزه نگرفته، چه نوشابه مست کننده را به حرام نوشیده باشد، یا به منظور معالجه. ب- زنی که حیض یا نفاس داشته است. ج- کسی که مسافر بوده است. د- زن بچه شیرده که روزه برای خودش یا بچه‌اش زیان داشته، و زن آبستنی که زایمانش نزدیک بوده است. ه- بیمار. و- کسی که عمدا و بدون عذری روزه خود را باطل کرده است. ز- مرتد، نسبت به روز هائی که در زمان ارتداد نگرفته است. ۴- این افراد که قضای روزه ماه رمضان بر آنان شده است اگر تا ماه رمضان آینده قضای روزه را نگیرند، قضای روزه همچنان بر آنان واجب است، علاوه بر آن به جای هر روزی ده سیر

گندم باید فدیة بدهند.

اعتکاف

اعتکاف: اعتکاف: عملی است مستحب، و عبارت است از اینکه انسان به قصد عبادت برای خدا، در مسجد توقف کند، و این عمل، دارای ثواب بسیار زیادی است.

شرائط اعتکاف: ۱- عاقل بودن و شرائط دیگر روزه. ۲- نیت، قصد کند که اعتکاف می‌کنم برای خدا. ۳- روزه گرفتن، دست کم سه روز باید روزه بگیرد، و حتی اگر روزه هم واجب باشد صحیح است - مثل اینکه ماه رمضان در مسجد اعتکاف کند - و همچنین اگر روزه مستحبی بگیرد، و شرطش آن نیست که سه روز روزه را برای اعتکاف بگیرد. ۴- اعتکاف باید - مستحبی - در یکی از این چهار مسجد (و به فتوای بعضی از علماء در مسجد جامع هر شهری می‌شود اعتکاف نمود، (مترجم)) انجام بگیرد: الف - مسجد الحرام (در مکه). ب - مسجد النبی (ص) (در مدینه). ج - مسجد کوفه (در نزدیکی نجف). د - مسجد بصره از مساجد بسیار قدیم است که متأسفانه ویران شده است، ولی هنوز آثارش در خارج از بصره باقی است، خداوند به مسلمانان توفیق عنایت کند که آن را تجدید بنا کنند. ۵- اجازه کسی که اجازه‌اش لازم است، مانند شوهر نسبت به زنش. ۶- در ایام اعتکاف باید از مسجد خارج نشود، مگر به یکی از این علتها که شرح می‌دهیم: الف - کاری که از نظر عقل بیرون رفتن برای آن لازم باشد. ب - کاری که از نظر شرع بیرون رفتن برای آن لازم باشد. ج - کاری که از نظر عادت بیرون رفتن برای آن لازم باشد. د - اگر اشتباهی از مسجد بیرون رفت ضرر ندارد. *** خلاصه: بیرون رفتن از محل اعتکاف برای کارهای لازم که مربوط به دین یا دنیا است اشکال ندارد، البته در تمام این کارها باید تنها به حد لازم آن اکتفاء کند، مانند آنکه برای اقامه شهادت بیرون رود، یا برای تشییع جنازه بخواهد بیرون رود، یا به منظور شرکت در نماز جماعت، یا عیادت بیمار، یا به منظور استقبال و دیدار تازه از سفر رسیده، یا برای بدرقه کردن مسافر، توالف رفتن، غسل کردن، و کارهایی از این قبیل. کارهایی که برای معتکف حرام است: بر معتکف چند چیز حرام است: ۱- نزدیکی با زنان، چه به صورت جماع باشد، یا بوسیدن و دست مالیدن از راه شهوت، و این کارها برای زنان اعتکاف کننده نیز حرام است. ۲- استمناء - احتیاطا - ۳- بوئیدن عطر و گل - با قصد لذت - ۴- خرید و فروش، و احتیاطا از انواع دیگر تجارت نیز اجتناب کند، مانند صلح و غیره، مگر در مورد ضرورت، مانند خرید و فروش برای خوردن و نوشیدن. ۵- ستیزه و مجادله نمودن، برای کارهای دنیائی یا مذهبی در صورتی که به منظور اظهار فضل و پیروزی باشد. ۶- خارج شدن از مسجد بدون عذر شرعی و عقلی و عادی که گذشت. در مورد حرمت این امور بر شخص معتکف فرق ندارد که این کارها را روز انجام دهد یا شب. و باید دانست که مفطرات ده گانه روزه نسبت به معتکف نیز حرام است، و بیشتر محرّمات یاد شده را اگر معتکف انجام داد موجب بطلان اعتکافش خواهد شد. این بود آن مقدار از مطالبی که می‌خواستیم در این جزوه بیان کنیم. والحمد لله رب العالمین، و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین، ولعنة الله علی أعدائهم الی یوم الدین. کربلاء المقدّسه محمد بن المهدی الحسینی الشیرازی